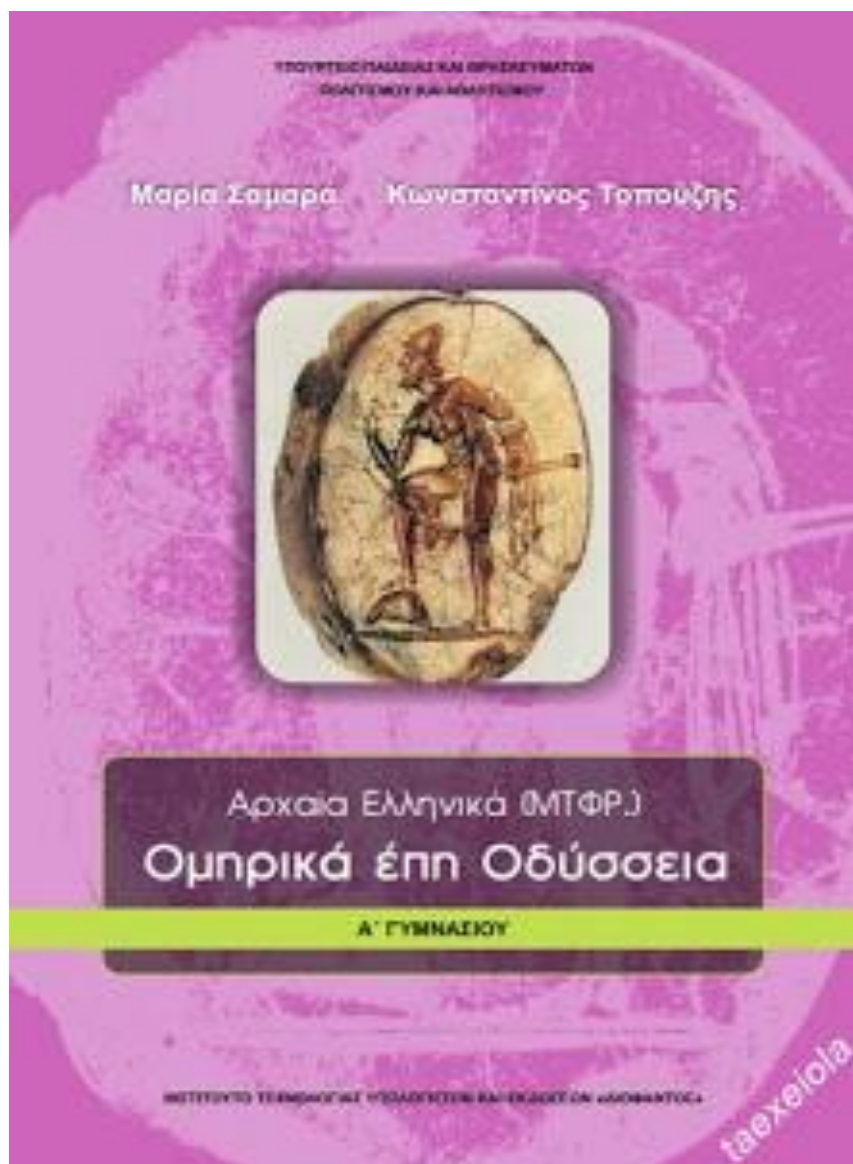

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

11° ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Α' ΤΑΞΗ

1. Κυκλώπεια

**Σε ποια σημεία φαίνεται η μήτις του πολυμήχανου Οδυσσέα;
(Χαρακτηρισμός Οδυσσέα από τον τρόπο που συμπεριφέρεται στον Πολύφημο).**

Ο Οδυσσέας χαρακτηρίζεται ως έξυπνος, πονηρός αλλά και εφευρετικός όσο αφορά το θέμα του Πολύφημου. Αρχικά, δεν του λέει για τους υπόλοιπους συντρόφους που είναι στο καράβι αλλά βρίσκει τρόπο να φύγει χωρίς να τον καταλάβει ο μεγάλος γίγαντας. Επίσης, είναι πονηρός αφού δεν του αποκαλύπτει το όνομά του και έτσι οι άλλοι Κύκλωπες καταλαβαίνουν ότι ο Πολύφημος τιμωρείται με τρέλα από τους θεούς. Τέλος, το σχέδιο του Οδυσσέα για να βγουν από τη σπηλιά του Πολύφημου είναι καλά οργανωμένο και δείχνει ότι δίκαια ο Οδυσσέας χαρακτηρίζεται πολυμήχανος και πολύτροπος.

Μύρων Φανουράκης

**Να περιγράψετε τον Πολύφημο εξωτερικά και να τον παρουσιάσετε
(τι δουλειά κάνει, τι σχέση έχει με τους άλλους Κύκλωπες, τι
συνήθειες έχει, πώς συμπεριφέρεται στους ανθρώπους).**

Ο Πολύφημος είναι βοσκός και είναι ο αρχηγός των Κυκλώπων. Είναι πολύ ψηλός, έχει έναν οφθαλμό και μοιάζει πολύ με τέρας. Μένει μόνος του σε μια σπηλιά, χωρίς να έχει πολλές σχέσεις με τους άλλους Κύκλωπες. Κάθε πρωί βγάζει την κοτρόνα μπροστά από την είσοδο της σπηλιάς και βγάζει τα πρόβατα να βοσκίσουν. Κατά το μεσημεράκι τα βάζει όλα ξανά μέσα στη σπηλιά και τα αρμέγει για να κάνει γαλακτοκομικά προϊόντα ώστε να τον κρατήσουν στη ζωή. Το βράδυ σφραγίζει την είσοδο της σπηλιάς με την κοτρόνα και πέφτει για ύπνο.

Από την άποψη της φιλοξενίας προς τους ανθρώπους είναι πολύ αγενής και δεν σέβεται τους ξένους

και επίσης λέει ότι είναι πιο δυνατός από τον πατέρα των θεών τον Δία.
(Αυτά φαίνονται από τους εξής στίχους: <<Πες μου το όνομα σου και θα σου χαρίσω δώρο φιλόξενο. (...) Τον Ούτιν θα τον φάω τελευταίο... Τώρα ξέρεις το φιλόξενο μου δώρο.)

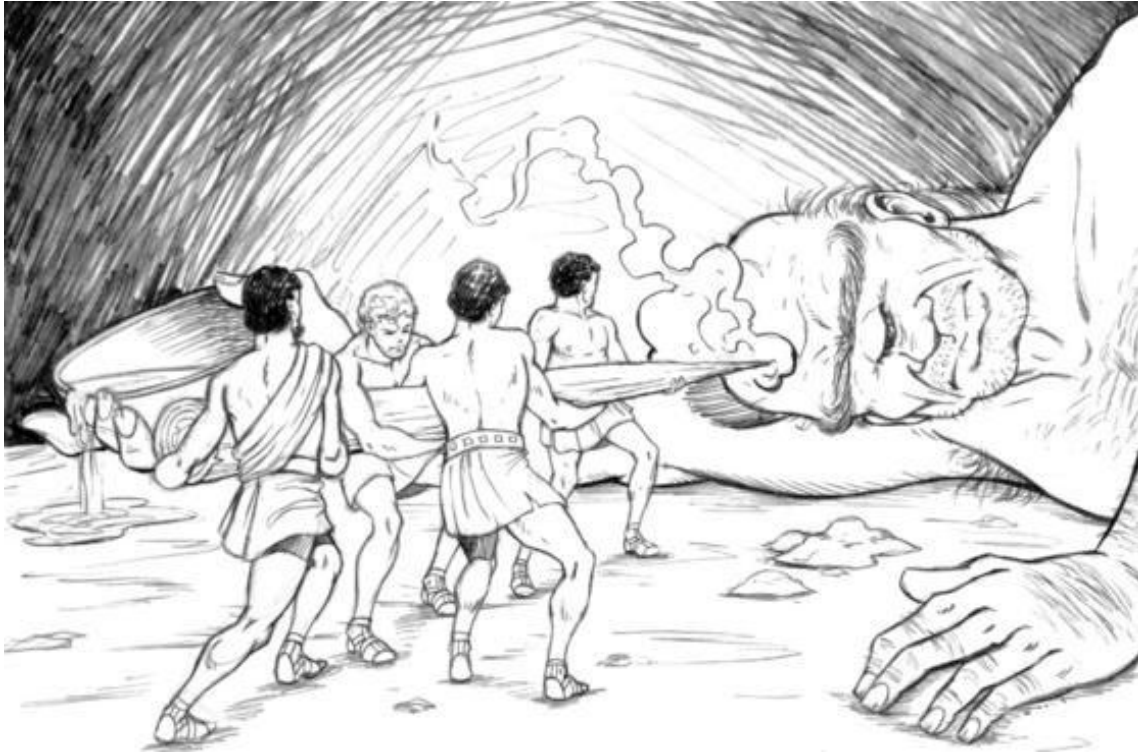
*Μύρων Μηναδάκης και Αγγελική
Μελεσσανάκη*

Να περιγράψετε τα στάδια του σχεδίου σωτηρίας του Οδυσσέα και των συντρόφων από τη σπηλιά του Πολύφημου (σελ. 93-94).

Το σχέδιο του Οδυσσέα για να ξεφύγει από τον Πολύφημο, μαζί με τους συντρόφους του, ήταν να τον ποτίσει με γλυκό κρασί, μέχρι να τον μεθύσει, να του παίξουν και μουσική μέχρι να κοιμηθεί. Μετά που κοιμήθηκε τον τύφλωσαν με ένα κομμάτι μυτερό ξύλο και αυτός άρχισε να μουγκρίζει. Σκοπός ήταν να τον οδηγήσουν στην πόρτα για να τους ανοίξουν και να βγουν έξω με τη βοήθεια των προβάτων, κρυμμένοι κάτω από τις κοιλιές τους.

Μπομπάι Αθηνά

Τζωρτζακάκης Μιχαήλ-Άγγελος

Ο Πολύφημος διαπράττει ύβρη .

-Από ποιες ενέργειες φαίνεται αυτό;

-Τι θα ακολουθήσει μετά;

Ο Πολύφημος διαπράττει ύβρη όταν τρώει τους συντρόφους του Οδυσσέα και λέει ότι είναι πιο δυνατός από τους Θεούς. Οι Θεοί οργίζονται (νέμεσις). Ακολούθησε η τύφλωση του, η τιμωρία του (τίσις).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ενότητας 15:

(Τους διαμελίζει και με τα μέλη τους στρώνει το δείπνο του)

Τον "Ούτιν" θα τον φάω τελευταίο

"Άσπλαχνε εσύ που δεν φοβήθηκες μέσα στο σπίτι σου τους ξένους να καταβροχθίσεις , γι' αυτό σε τιμώρησαν ο Δίας και οι θεοί."

Σφακιανάκης Νίκος

Η ύβρη που διαπράττει ο Πολύφημος φαίνεται από το σημείο που δεν έκανε την τυπική φιλοξενία στον Οδυσσέα και στους συντρόφους του . Άλλη μια σκηνή που ο Πολύφημος διαπράττει ύβρη είναι στο σημείο όπου βάζει τους θεούς σε κατώτερο επίπεδο από αυτόν, δηλαδή τους

υποβιβάζει .Αυτό οδηγεί στην οργή των θεών (Νέμεσις) στο τέλος όμως οι θεοί τον τιμωρούν με τύφλωση.

Ο Πολύφημος μέσα από την Οδύσσεια γίνεται το σύμβολο του απολίτιστου, του άγριου, που δε μπορεί να σεβαστεί τους κανόνες της κοινωνικής συμβίωσης. Αντίθετα, ο Οδυσσέας είναι το σύμβολο του ανθρώπου που λόγω της νοημοσύνης του μπορεί να δαμάζει - σε κάποιο βαθμό- την άγρια φύση και όχι μόνο να επιβιώνει αλλά και να παράγει πολιτισμό.

Σπανουδάκης Μιχαήλ

Σταματάκη Ιωάννα

Ο Οδυσσέας τιμωρείται από τους θεούς. Γιατί;

Ο Οδυσσέας τιμωρείται γιατί, όταν τύφλωσε τον Πολύφημο , είπε "μακάρι να σε είχα σκοτώσει" και γιατί προκάλεσε τον Ποσειδώνα (ούτε ο Ποσειδώνας μπορούσε να σώσει το μάτι του Πολύφημου). Η τιμωρία του Οδυσσέα είναι να πεθάνει ή να γυρίσει στην πατρίδα του ύστερα από πολλά βάσανα. Στη δεύτερη περίπτωση, να επιστρέψει αργά και μέσα στο σπίτι του να βρει καινούρια πάθη. Ο Δίας δε δέχεται την θυσία του Οδυσσέα και η τιμωρία του πραγματοποιείται.

Αποστολάκης Γιάννης

Ύβρις

Η ύβρις του Οδυσσέα στους στίχους 580-585.

Τελειώνοντας αυτός τον λόγο του, αυτός αμέσως αποκρίθηκε: άμποτε να μπορούσε να κόψει για καλά και την ζωή και την πνοή σου, και έτσι τυφλό στον κάτω κόσμο να τον στείλει.

- Εύχεται το θάνατο του κύκλωπα.
- Ο Οδυσσέας στο τέλος προσβάλλει τον Ποσειδώνα, αφού ούτε αυτός μπόρεσε να γλυτώσει το μάτι του γιου του .

Νέμεσις

Η νέμεσις του Οδυσσέα : στους στίχους 612-617.

Ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του θυσίασαν τα πρόβατα του Πολύφημου. Τα πρόβατα τα μοίρασε δίκαια με τους συντρόφους του. Όμως ο Δίας δεν δέχτηκε την προσφορά που έκανε και την θυσία.

Τίσις

Η τιμωρία του Οδυσσέα επέρχεται όταν ο Πολύφημος ξεστομίζει την κατάρα και πραγματοποιείται από τους θεούς. Η τιμωρία συγκεκριμένα είναι ο Οδυσσέας να γυρίσει αργά στην Ιθάκη, ταλαιπωρημένος, μόνος χωρίς συντρόφους και με ξενικό καράβι.

Φλούτουρα Πεστανάκου

Εργκίσα Ντολλάνι

2. Ο Οδυσσέας παλεύει με την άγρια φύση...

Θάλασσα , βράχια , ποτάμι , κρύο.

1. Κι ωστόσο δυο μερόνυχτα , δοσμένος στο πιο μεγάλο κύμα , είδε πολλές φορές τον χάρο με τα ίδια του τα μάτια

2. Έξω μονάχα βράχοι μυτεροί και γύρω τους βρυχάται το πιο μεγάλο κύμα το πολυτάραχο. Κι είναι από κάτω το πιο βαθύ νερό , και δεν γίνεται να τον στηριχτείς στα πόδια και να σταθείς για να του ξεφύγεις από το κακό. Αν πάω να βγω , θα φοβηθώ μήπως και μ' αναρπάξει το πιο μεγάλο κύμα και με συντρίψει πάνω σε γρανιτένιο βράχο .

3. Ο Οδυσσέας κολυμπώντας έφτασε στο στόμα του ποταμού καλλιρρόου. Αυτός, όμως, ο χώρος έκρινε πώς ήταν ο καλύτερος , αφού τον έκρυβαν οι βράχοι κι ο άνεμος δεν το χτυπούσε . Βλέποντας μπρός στα νερά του ποταμού να ρέουν και έκανε ολόψυχη ευχή [επάκουσέ με], «όποιος κι αν είσαι , ποταμέ βασιλικέ μου προσπέφτω , χίλιες φορές σε παρακαλώ , γλίτωσέ με από την απειλή του πελάγου .».

4. Ο Οδυσσέας φοβάται μήπως τον βρει η μαύρη νύχτα στο ποτάμι και στο κρύο. Το δάσος είναι και αυτό επικίνδυνο, λόγω των θηρίων («Πώς να μη συμμαχήσουν άσχημα πάχνη και παγωνιά... Αν πάλι ανέβω την πλαγιά στο δάσος το βαθύσκιωτο, αν σε φυλλωσιές πυκνές πέσω να κοιμηθώ... τα άγρια θηρία τρέμω μήπως με βρουν και με σπαράξουν.»)

Ραφαέλα Καρπουζάκη

3. Να περιγράψετε την σκηνή της αναγνώρισης του Οδυσσέα από τον Άργο και να αναφέρετε τα συναισθήματα που σας προκαλεί.

Ο Οδυσσέας μεταμφιεσμένος ζητιάνος πήγε στο χοιροστάσιο του Εύμαιου. Ο Άργος σήκωσε ξαφνικά τα αυτιά του και το κεφάλι, αναγνωρίζοντάς τον

σάλεψε την ουρά του και κατέβασε πάλι τα αυτιά του και όμως την δύναμη δεν βρήκε να φτάσει πιο κοντά στον κύρη του (ξεψύχησε).

Γιατί ο Όμηρος δεν "άφησε" τον Αργο να πάει δίπλα του ;

Δεν τον άφησε γιατί αν ο σκύλος του αναγνώριζε τον Οδυσσέα και έκανε χαρές σε ένα ζητιάνο θα έμπαιναν υποψίες στον Εύμαιο (ίσως και στους μνηστήρες) για την ταυτότητα του ζητιάνου. Δεν θα ολοκληρωνόταν έτσι το σχέδιο της Αθηνάς (μνηστηροφονία).

Συναισθήματα.

Τα συναισθήματα που μου προκαλεί είναι ανάμεικτα. Νιώθω χαρά και λύπη και μελαγχολία γιατί ο Άργος πέθανε ευτυχισμένος γνωρίζοντας ότι ο Οδυσσέας γύρισε πίσω καλά και ας μην μπόρεσε να δείξει τη χαρά του, γιατί θα το καταλάβαιναν οι μνηστήρες.

Μελαμπιανάκης Μιχάλης

Ο Οδυσσέας μεγάλωσε τον Άργο μέχρι που έπρεπε να φύγει για την Τροία, οπότε και ο Άργος έμεινε μόνος. Όταν ο Οδυσσέας επέστρεψε στην Ιθάκη, βρήκε τον Άργο ανήμπορο και γέρο. Ο Άργος τον αναγνώρισε κουνώντας του την ουρά και κατεβάζοντας τα αυτιά του.

Δεν πρόλαβε να τον πλησιάσει, γιατί πέθανε. Ο Οδυσσέας στεναχωρήθηκε πολύ, γιατί τον είχε μεγαλώσει.

Τα συναισθήματά μας είναι ανάμεικτα, όπως :χαρά όταν ο Άργος αναγνώρισε τον Οδυσσέα, λύπη και στεναχώρια όταν πέθανε ο Άργος.

Νίκη Παπαγγελή

Κωνσταντίνος Χαλκιαδάκης

**4. Να βρείτε τυπικούς χαρακτηρισμούς για τα παρακάτω πρόσωπα:
Πηνελόπη, Οδυσσέας, Αθηνά, Ποσειδών, Δίας, Ερμής, Ναυσικά.**

Πηνελόπη : σκεφτική & φρόνιμη.

Οδυσσέας : πολύτροπος, θειικός, καρτερόψυχος, θείος, υπομονετικός, πολύπαθος, γενναίος, βασανισμένος, πολύγλωσσος, θεόπνευστος, περιβόητος, γιός του Λαέρτη, πορθήτης της Τροίας, περίφημος κ.α.

Αθηνά : Παλλάδα, τα μάτια λάμποντας, γλαυκόματη, αντρεωμένη, του Δία η κόρη.

Ποσειδών : κυρίαρχος, κοσμοσείστης, μέγας, δεσποτικός πατέρας.

Δίας : Κρονίδης, παντοδύναμος, κεραυνοβόλος, σύζυγος της Ήρας.

Ερμής : αργοφονιάς, ψυχοπομπός και καρτερός.

Ναυσικά : συνετή, όμορφη, με τα χέρια της λευκά.

Αϊσα Χότζα

Σωτήρης Παύλου

**5. Πώς συμπεριφέρεται η Πηνελόπη στον αιιδό Φήμιο και γιατί;
Πώς συμπεριφέρεται ο Οδυσσέας στον αιιδό Δημόδοκο και γιατί;
Δείτε τι επισημαίνεται στο βιβλίο στη σελ. 10 για τους αιιδούς**

Ο Οδυσσέας προσφέρει στον αιιδό Δημόδοκο κρέας για να του τραγουδήσει, παρόλη την θλίψη που είχε, για το πιο μεγάλο του κατόρθωμα, τον Δούρειο Ίππο. Η Πηνελόπη, όταν ακούει τον αιιδό Φήμιο να τραγουδάει για τον πόλεμο των Τρώων και των Αχαιών του αποκρίνεται λέγοντας του πως ξέρει τον πόνο της γι' αυτόν τον πόλεμο και γι' αυτό να μην τραγουδάει γι' αυτό το θέμα.

Οι παλαιοί επικοί ποιητές της προομηρικής κυρίως εποχής ονομάζονταν αοιδοί γιατί τραγουδούσαν τα έπη τους με τη συνοδεία μάλιστα κιθάρας ή φόρμιγγας. Οι αοιδοί θεωρούνταν ότι είχαν θεϊκό χάρισμα, ταλέντο, και γι' αυτό τους τιμούσαν ιδιαίτερα. Άλλωστε, ο Φήμιος δεν θα θανατωθεί από τον Οδυσσέα για τις υπηρεσίες του προς τους μνηστήρες, αφού αναγνωρίζεται ότι έπραττε παρά τη θέλησή του.

Γωγώ Σχοιναράκη – Νίκη Χελιδόνη

6.Τι είναι επική ειρωνεία (σελ.38); Να βρείτε παραδείγματα επικής ειρωνείας.

Ειρωνεία ,γενικά, σημαίνει αντίθεση ανάμεσα σε κάτι που φαίνεται ή λέγεται και σε κάτι που πράγματι συμβαίνει ή εννοείται. Στη λογοτεχνία ειδικότερα (στο έπος,στην πεζογραφία,στο θέατρο),ειρωνεία σημαίνει συχνά αντίθεση ανάμεσα σε μια φαινομενική και σε μια πραγματική κατάσταση ,την οποία αγνοούν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι ήρωες , τη γνωρίζει όμως ο ακροατής/αναγνώστης/θεατής και βρίσκεται έτσι σε πλεονεκτική θέση σε σχέση προς αυτούς. Αυτή η μορφή ειρωνείας σχετίζεται με την εξέλιξη της δράσης , γι' αυτό χαρακτηρίζεται δραματική. Θα δούμε και άλλες μορφές ειρωνείας.

Παραδείγματα επικής ειρωνείας:

Ενότητα 14η:

Σελίδα 93,Στίχοι: 395- 396: Πες μου και το όνομά σου τώρα εδώ,αν θες να σου χαρίσω δώρο φιλόξενο.[...]

Ενότητα 4η:

Σελίδα 32,Στίχοι:184- 187: Μα τώρα αυτός αφανισμένος[...] Του γυρισμού τη μέρα χάθηκε και πάει.

Ενότητα 14η:

Σελίδα 93,Στίχοι:412-413: "Τον ούτιν θα τον φάω τελευταίον ανάμεσα στους άλλους του συντρόφους πρώτα θα φάω τους άλλους τώρα το ξέρεις το φιλόξενό μου δώρο."

Βάσια Χωματά , Άννα-Μαρία Σχοιναράκη.

7. Πώς εμφανίζεται η Αθηνά στον Οδυσσέα (σελ. 116-117) και πώς στον Τηλέμαχο; (σελ. 26,27).Γιατί εμφανίζεται στη μία και στην άλλη περίπτωση;

Η Αθηνά εμφανίζεται στον Οδυσσέα σαν βοσκόπουλο για να του δώσει πληροφορίες για την κατάσταση στην Ιθάκη.

Η Αθηνά εμφανίζεται στον Τηλέμαχο σαν Μέντης για να του δώσει πληροφορίες για τον Οδυσσέα.

(Και στις δύο περιπτώσεις συναντούμε ενανθρώπιση.)

Κωνσταντίνος Σταμπουλής

Μαρία Παπαλάνη.